

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

2013-09-18
1 (18)
Dnr 2011:1326

Redovisning av Uppdrag om den nya gymnasiesärskolan

Dnr U2011/7077/GV

(1 bilaga)

Härmed redovisas punkten 11 i Uppdrag om den nya gymnasiesärskolan givet i särskild ordning för budgetåret 2012.

1 Inledning

Enligt regeringens uppdrag om den nya gymnasiesärskolan ska Skolverket implementera gymnasiesärskolereformen. Redovisningen beskriver inledningsvis vilka insatser som Skolverket har gjort och kommer att göra under 2012–2013. Därefter redovisas planerad implementering för 2014. I slutet av redovisningen lämnas även förslag till uppföljning av reformen.

Till redovisningen bifogas en utvärdering av de konferenser som Skolverket genomförde under hösten 2012.

2 Genomförda insatser

2.1 Konferenser, seminarier och webinarier

Skolverket genomförde nio konferenser under september och oktober 2012. Konferenserna riktade sig till samtliga huvudmän, rektorer, studie- och yrkesvägledare samt lärare i gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Studie- och yrkesvägledare i grundsärskolan samt personal i elevhälsan bjöds också in till konferenserna. Totalt deltog 3173 personer, vilket motsvarar ungefär 90 % av det beräknade antalet möjliga deltagare. Konferenserna innehöll information om:

- syftet med reformen,
- de nationella och individuella programmens struktur och innehåll,
- ämnes- och ämnesområdesplanernas struktur,
- arbetsplatsförlagt lärande (apl),
- ansökan och mottagande,
- avvikelser inom de nationella programmen, och
- förändringar inom särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

Efter konferenserna gjorde deltagarna en utvärdering. Resultatet av utvärderingen redovisas i bilaga 1.

Under april 2013 genomförde Skolverket sex seminarier för rektorer i gymnasiesärskolan. Totalt deltog 243 personer, vilket motsvarar ungefär 80 % av beräknat antal möjliga deltagare. Seminarierna innehöll information om:

- de individuella programmen,
- kurser i programfördjupningen på de nationella programmen,
- apl och samverkan med arbetslivet,
- individuella anpassningar av de nationella programmen, och
- bedömning och betygssättning.

Deltagarna hade dessutom möjlighet att byta erfarenheter med varandra i mindre grupper.

Samma månad genomfördes ett webinarium för studie- och yrkesvägledare i grund- och gymnasiesärskola. 80 personer deltog i webinariet. Informationen motsvarade i stort sett den som gavs till rektorerna enligt ovan. Under webinariet hade deltagarna möjlighet att ställa frågor till Skolverket. Webinariet finns också tillgängligt att se på i efterhand på Skolverkets webbplats.

Under april 2013 genomfördes även nio seminarier för särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Åtta av dessa seminarier riktade sig till huvudmän, rektorer och lärare i skolformen och ett webinarium riktade sig till studie- och yrkesvägledare. Totalt deltog 440 personer, vilket motsvarar ungefär 75 % av beräknat antal möjliga deltagare.

Seminarierna innehöll information om:

- ämnen och kurser,
- individuella studieplaner,
- apl, samt
- bedömning och betyg.

Deltagarna hade även möjlighet att byta erfarenheter med varandra under seminarierna.

Vanliga frågeområden på konferenserna

Under konferenserna, seminarierna och webinarerna har deltagarna haft möjlighet att ställa frågor till Skolverket. Nedan redovisas vanliga områden som frågorna har handlat om. Frågeområdena har varit en del av underlaget i planeringen av Skolverkets informationsinsatser.

Gymnasiesärskolan

- bedömning av målgruppsstillhörighet
- apl
- bedömning inför mottagande till individuella program
- bedömning och betygssättning
- introduktionsprogram och elever från grundsärskolan

Särskild utbildning för vuxna

- individuella studieplaner
- studie- och yrkesvägledning
- studiefinansiering
- bedömning och betygssättning
- samverkan mellan särskild utbildning för vuxna, gymnasiesärskola och vuxenutbildningen i övrigt

2.2 Informationsmaterial

Till konferenserna 2012 tog Skolverket fram två broschyrer som sammanfattande beskriver den nya gymnasiesärskolan och förändringarna i särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå.

Till blivande elever i gymnasiesärskolan har Skolverket tagit fram informationsblad om de olika programmen (med översättningar till lätt svenska och till de vanligaste invandrarspråken), en film om innehållet i den nya gymnasiesärskolan och en affisch med information om de olika programmen.

Skolverket har även tagit fram en broschyr med information om den nya gymnasiesärskolan till elever och föräldrar (med översättningar till lätt svenska och till de

vanligaste invandrarpråken) och en broschyr med information om särskild utbildning för vuxna till elever.

I augusti 2013 distribuerades boken *Gymnasiesärskolan* till samtliga gymnasiesärskolor. Boken innehåller bland annat information om syftet med reformen, de nationella och individuella programmen samt kurser i programfördjupningen.

Samtliga informationsmaterial finns tillgängliga på Skolverkets webbplats.

2.3 Information på Skolverkets webbplats

Skolverket har sedan februari 2012 en samlingsida för reformen på webben, www.skolverket.se/gys2013. Där publicerar Skolverket kontinuerligt aktuell information. Samlingsidan nås också från Skolverkets webbsida för särskild utbildning för vuxna. Skolverket har även ett nyhetsutskick för gymnasiesärskolan som regelbundet går ut till 1845 prenumeranter.¹

3 Planerade insatser

3.1 Konferenser

Under september och oktober 2013 anordnar Skolverket sju konferenser om bedömning och betygssättning. Konferenserna riktar sig till samtliga lärare i gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå. Konferenserna kommer att innehålla information och diskussion om de nya kunskapskraven och kravnivåerna.

3.2 Informationsmaterial

Skolverket kommer under hösten 2013 att producera tio filmer med information till elever och föräldrar om de olika programmen i gymnasiesärskolan. Dessutom produceras en film om särskild utbildning för vuxna till lärare, rektorer, studie- och yrkesvägledare samt elever i november 2013.

Vidare planerar Skolverket ett informationsmaterial till lärare om gymnasiesärskolearbetet och ett material till rektorer och studie- och yrkesvägledare om möjligheter till stöd från Arbetsförmedlingen när det gäller det arbetsplatsförlagda lärandet och övergången från gymnasiesärskolan till arbetslivet.

3.3 Stödmaterial

Skolverket publicerar ett stödmaterial om bedömning och betygssättning i gymnasiesärskolan i september 2013. Materialet innehåller information och diskussionsfrågor om kunskapsbedömning samt en sammanställning av aktuella bestämmelser om betygssättning. Ett motsvarande material planeras även för särskild utbildning för vuxna.

Ett stödmaterial om den individuella studieplanen i gymnasiesärskolan kommer att finnas tillgängligt under hösten 2013.

¹ Antalet prenumeranter i augusti 2013.

3.4 Läroplan

Skolverket kommer under hösten 2013 att trycka och distribuera läroplanen för gymnasiesärskolan till samtliga gymnasiesärskolor.

4 Implementering och uppföljning 2014

Utifrån erfarenheterna av genomförda insatser bedömer Skolverket att det finns ett fortsatt stort behov av implementeringsinsatser under 2014. Prioriterade områden för insatserna är information om bedömning och betygssättning samt samverkan med arbetslivet avseende tillgång till och kvalitet på apl.

Skolverket har under arbetet med att implementera reformen även uppmärksammat ett antal frågeställningar som är angelägna att följa upp så snart som möjligt för att få kunskaper om hur reformen genomförs av huvudmännen.

Skolverket har för avsikt att under 2014 genomföra konferenser och andra informationsinsatser samt följa upp nedanstående frågeställningar under förutsättning att medel ställs till förfogande. Beräknade kostnader för fortsatt implementering och uppföljning är 7 miljoner kronor.

4.1 Gymnasiesärskolan

Hur görs bedömningen inför mottagandet till individuella program?

En elev får bara tas emot på ett individuellt program om elevens hemkommun har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program. Hur gjorde kommunerna den bedömningen?

Hur organiseras utbildningen så att eleverna kan utvecklas så långt som möjligt?

Elever på individuella program kan läsa kurser från de nationella programmen och elever på de nationella programmen kan läsa kurser från gymnasieskolan om de har förutsättningar för det. Hur har huvudmännen organiserat utbildningen för att detta ska vara möjligt?

Hur görs urval till de nationella programmen (om situationen uppstod)?

Om det finns fler sökande än det finns platser på ett nationellt program som en offentlig huvudman anordnar ska företräde ges till dem som har störst behov av utbildningen. Hur gjorde huvudmännen bedömningen av vilka sökande som hade störst behov?

Hur bedöms ”synnerliga skäl” inför erbjudande av introduktionsprogram?

Hemkommunen ansvarar för att erbjuda elever från grundsärskolan yrkesintroduktion och individuellt alternativ om de önskar sådan utbildning. Det är endast om det finns synnerliga skäl som hemkommunen inte behöver erbjuda sådan utbildning. Hur gjorde kommunerna bedömningen om det fanns synnerliga skäl?

2013-09-18

6 (18)

Dnr 2011:1326

Hur ser tillgången till apl ut i gymnasiesärskola och särskild utbildning för vuxna?

I utredningen *Den framtida gymnasiesärskolan – en likvärdig utbildning för ungdomar med utvecklingsstörning (SOU 2011:8)* redovisades att flertalet gymnasiesärskolor hade svårt att erbjuda arbetsplatsförlagd utbildning i den omfattning som de var skyldiga att göra. Vilken möjlighet har gymnasiesärskolorna att anordna 22 veckors apl och vilken möjlighet har särskild utbildning för vuxna att erbjuda apl till sina elever?

Hur kan gymnasiesärskolans resultat utvärderas?

Skolverket kan på grund av bestämmelser i personuppgiftslagen (1998:204) inte samla in individbaserade uppgifter för elever i gymnasiesärskolan. Därmed har Skolverket begränsade möjligheter att följa upp skolformens resultat. Skolverket framförde behovet av att kunna samla in sådana uppgifter i ett yttrande till Finansdepartementet 2008:

Skolverket vidhåller behovet av individbaserade uppgifter för att kunna säkerställa kvaliteten på den officiella statistiken inom Skolverkets ansvarsområde skolväsende och barnomsorg. Skolverket vill också understryka att de uppgifter som avses berör elevernas skolgång och inte deras etniska ursprung, religiösa och filosofiska övertygelse respektive hälsa.²

Med anledning av reformen vill Skolverket på nytt påtala behovet av att kunna samla in individbaserade uppgifter för att kunna följa gymnasiesärskolans elevers resultat över tid.

² Yttrande över svar angående hemställan om ändring i förordning om den officiella statistiken, diarienummer 2008:02463.

4.2 Särskild utbildning för vuxna

Hur ser möjligheterna ut för elever inom särskild utbildning för vuxna att få delta utbildning?

Skolverket har uppmärksammat vissa utvecklingsområden kring studiemöjligheter för vuxna med utvecklingsstörning. Det handlar bland annat om studie- och yrkesvägledning, studieomfattning och yrkesutbildning. Dessa områden behöver särskilt följas upp för att möjliggöra målgruppens deltagande i utbildning.

Anna Ekström
Generaldirektör

Peter Gröndahl
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har Kjell Hedwall och Jonas Nordström i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.

Bilagor

Bilaga 1: Utvärdering av konferenser om gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå, september-oktober 2012.

Bilaga 1:**Utvärdering av konferenser om gymnasiesärskolan och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå, september-oktober 2012****Bakgrund**

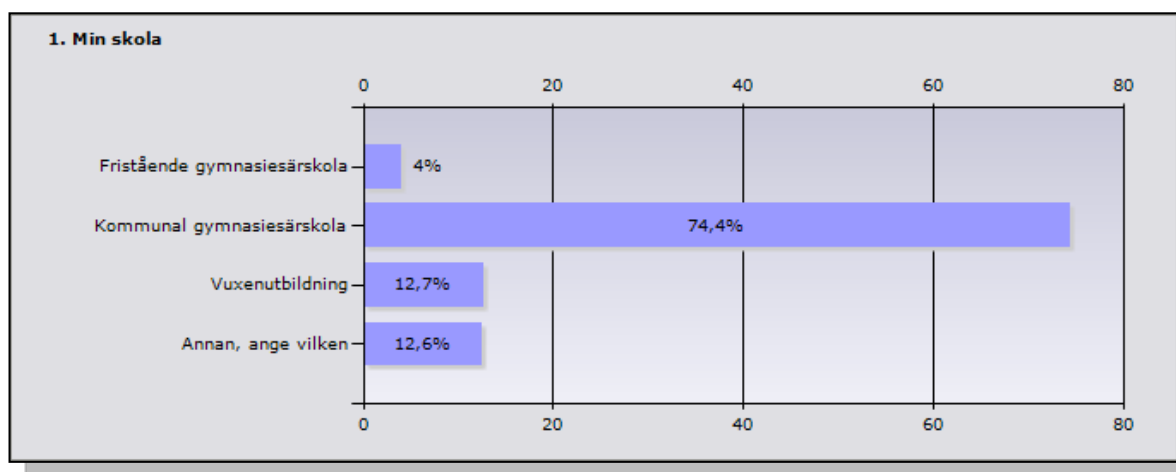
Skolverket har genomfört **9 konferenser** som riktat sig till samtliga huvudmän, rektorer, lärare och personal i elevhälsan i gymnasiesärskola och särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå, samt till studie- och yrkesvägledare i grundsärskola och gymnasiesärskola.

Vid konferenserna deltog undervisningsråd och experter från gymnasieenheten och vuxenutbildningsenheten.

Antal deltagare

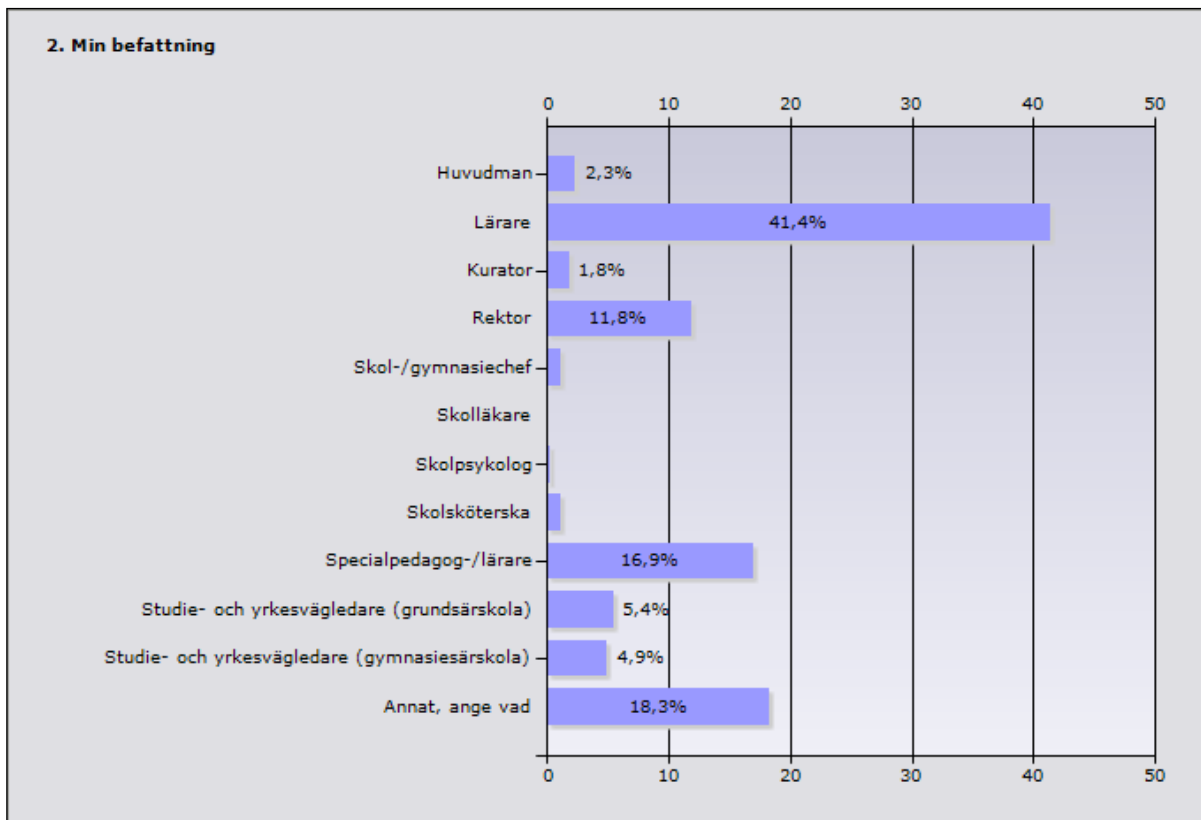
Totalt deltog **3173 personer** av 3565 anmälda (11 % procent bortfall) enligt följande fördelning:

Ort	Deltagare på plats	Regist	Max deltagare	Beläggning
Stockholm 12/9	816	923	900	88 %
Linköping 13/9	305	357	372	85 %
Göteborg 19/9	668	723	700	93 %
Malmö 20/9	419	467	455	89 %
Umeå 26/9	168	184	180	91 %
Luleå 27/9	110	129	125	85 %
Sundsvall 3/10	189	214	225	88 %
Karlstad 4/10	255	306	300	83 %
Kalmar 10/10	243	262	250	93 %
Totalt:	<u>3173</u>	3565	3507	<u>89 %</u>

Deltagarnas fördelning utifrån skolform

Skolform	Procent	Antal
Fristående gymnasiesärskola	4%	70
Kommunal gymnasiesärskola	74,4%	1310
Vuxenutbildning	12,7%	223
Annan, ange vilken	12,6%	222
Svarande		1760

Deltagare efter befattning

	Procent	Antal
Huvudman	2,3%	40
Lärare	41,4%	731
Kurator	1,8%	31
Rektor	11,8%	209
Skol-/gymnasiechef	1,1%	19
Skolläkare	0%	0
Skolpsykolog	0,1%	2
Skolsköterska	1,1%	20
Specialpedagog-/lärare	16,9%	299
Studie- och yrkesvägledare (grundsärskola)	5,4%	95
Studie- och yrkesvägledare (gymnasiesärskola)	4,9%	87
Annat, ange vad	18,3%	323

”Vita fläckar”Kartläggning över kommuner som inte har deltagit:³

Ale kommun	Orsa kommun
Aneby kommun	Ovanåkers kommun
Bjurholms kommun	Oxelösunds kommun
Boxholms kommun	Pajala kommun
Bräcke kommun	Ragunda kommun
Burlövs kommun	Skinnskattebergs kommun
Degerfors kommun	Smedjebackens kommun
Dorotea kommun	Sorsele kommun
Ekerö kommun	Storfors kommun
Flens kommun	Surahammars kommun
Färgelanda kommun	Svedala kommun
Grästorps kommun	Säters kommun
Gullspångs kommun	Tanums kommun
Götene kommun	Timrå kommun
Hylte kommun	Tranemo kommun
Hällefors kommun	Töreboda kommun
Högsby kommun	Upplands Väsby kommun
Karlsborgs kommun	Vadstena kommun
Kils kommun	Valdemarsviks kommun
Kungsörs kommun	Vansbro kommun
Kävlinge kommun	Vaxholms kommun
Laxå kommun	Vårgårda kommun
Ljusnarsbergs kommun	Ydre kommun
Malung-Sälens kommun	Ånge kommun
Malå kommun	Åre kommun
Markaryds kommun	Åsele kommun
Mullsjö kommun	Älvdalens kommun
Munkfors kommun	Älvkarleby kommun
Mönsterås kommun	Öckerö kommun
Mörbylånga kommun	Ödeshögs kommun
Nora kommun	Örkelljunga kommun
Norbergs kommun	Övertorneå kommun
Nordanstigs kommun	

³ Enligt Skolverkets statistik för läsåret 2012/13 var det 180 av landets 290 kommuner som hade gymnasiesärskola.

Deltagarnas förkunskaper och erfarenhet av tidigare konferenser*Fråga 3: Kännedom om konferenserna*

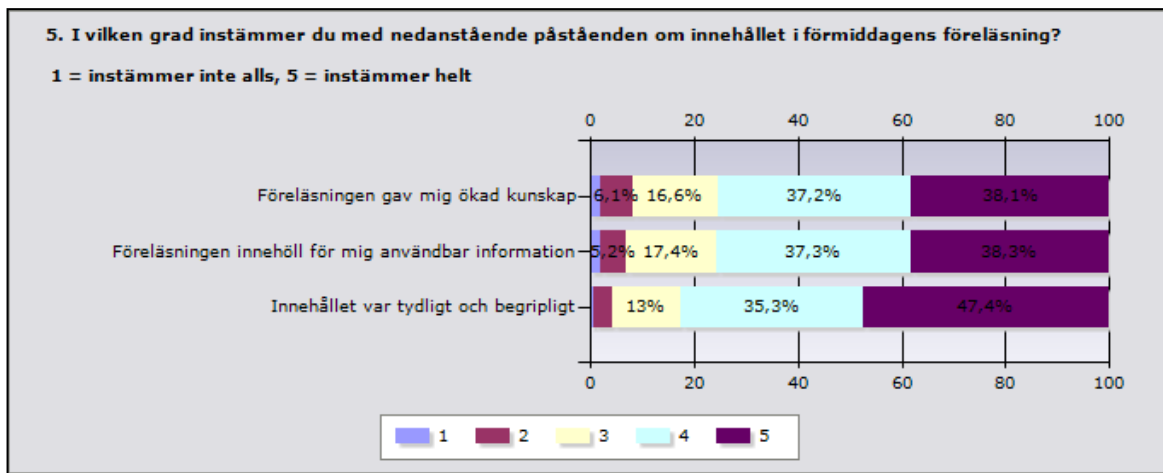
	instämmer inte alls			instämmer helt		Svarande
	1	2	3	4	5	
Jag hade mycket god kännedom innan jag kom till konferensen.	7%	21,7%	40,6%	24,2%	6,5%	1762
Totalt						1762

Fråga 4: Har du varit på andra informationskonferenser?

	Procent	Antal
Ja, på konferens anordnad av Skolverket.	12,1%	214
Ja, på information anordnad av min egen skola.	9,5%	168
Ja, på konferens anordnad av annan aktör.	10,4%	184
Nej.	67,9%	1197
Annan, ange vilken	5,4%	95
Svarande	1762	

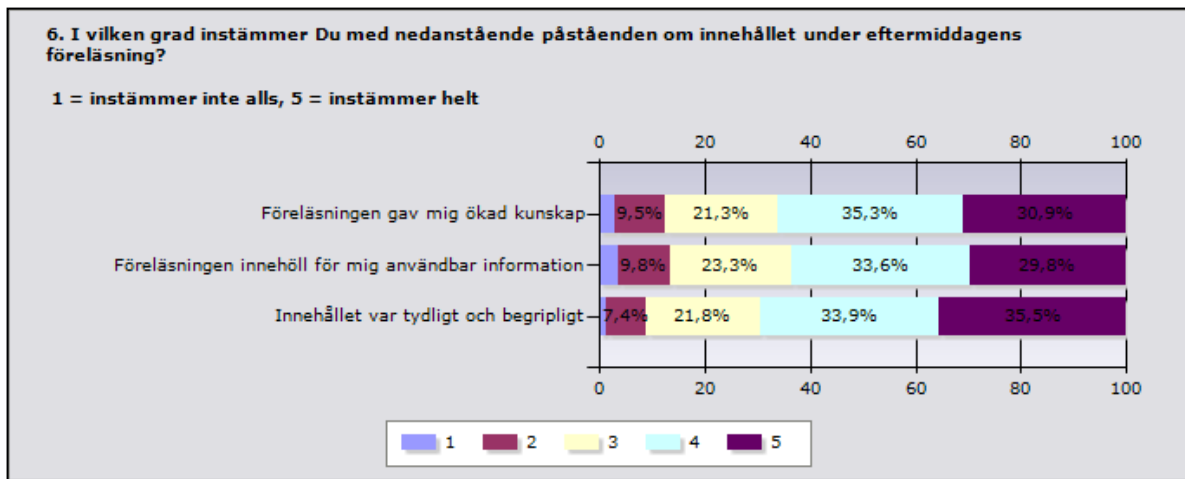
Deltagarutvärdering från konferenserna

Fråga 5: I vilken grad instämmer du med nedanstående påståenden om innehållet i förmiddagens föreläsning?

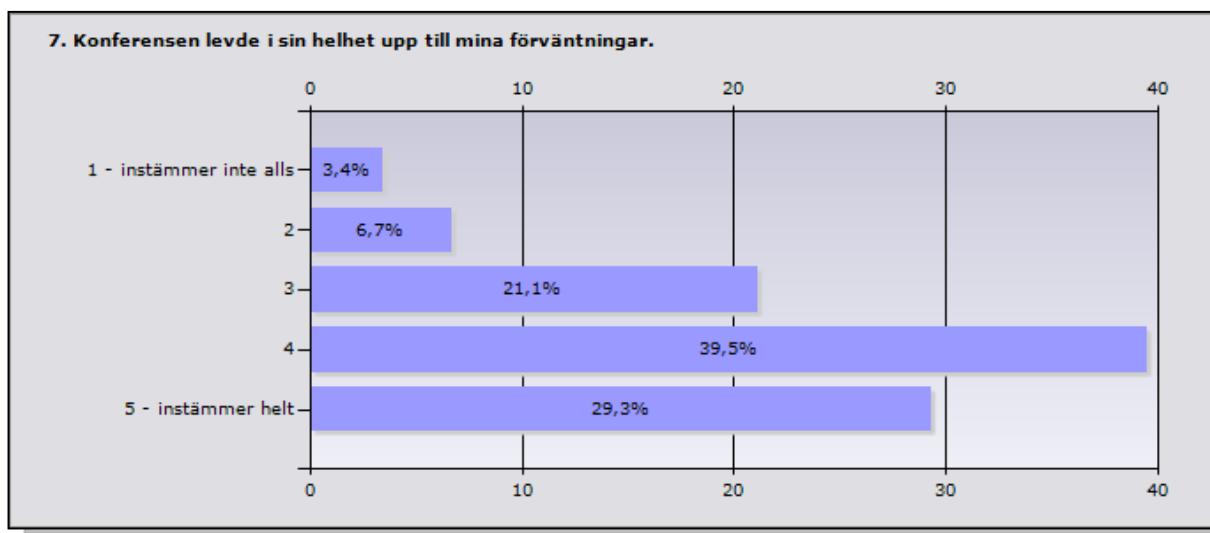
	1	2	3	4	5	
Föreläsningen gav mig ökad kunskap	1,9%	6,1%	16,6%	37,2%	38,1%	1749
Föreläsningen innehöll för mig användbar information	1,8%	5,2%	17,4%	37,3%	38,3%	1741
Innehållet var tydligt och begripligt	0,6%	3,6%	13%	35,3%	47,4%	1738
Totalt						1759

Fråga 6: I vilken grad instämmer du med nedanstående påståenden om innehållet under eftermiddagens föreläsning?

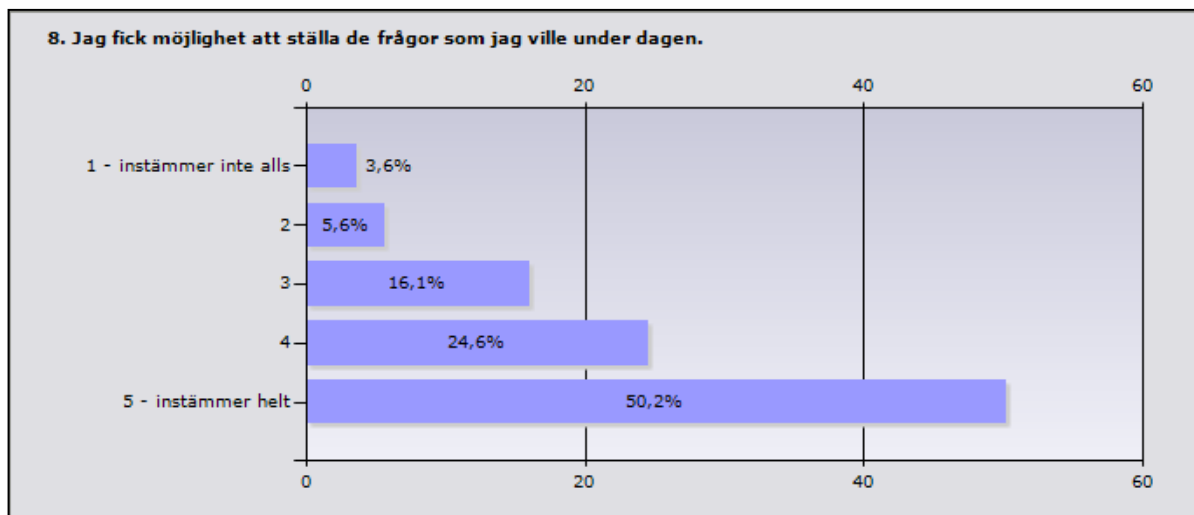
	1	2	3	4	5	Medel	
Föreläsningen gav mig ökad kunskap	3%	9,5%	21,3%	35,3%	30,9%	3,81	1679
Föreläsningen innehöll för mig användbar information	3,5%	9,8%	23,3%	33,6%	29,8%	3,76	1679
Innehållet var tydligt och begripligt	1,4%	7,4%	21,8%	33,9%	35,5%	3,95	1674
Totalt						3,84	1686

Fråga 7: Konferensen levde i sin helhet upp till mina förväntningar.

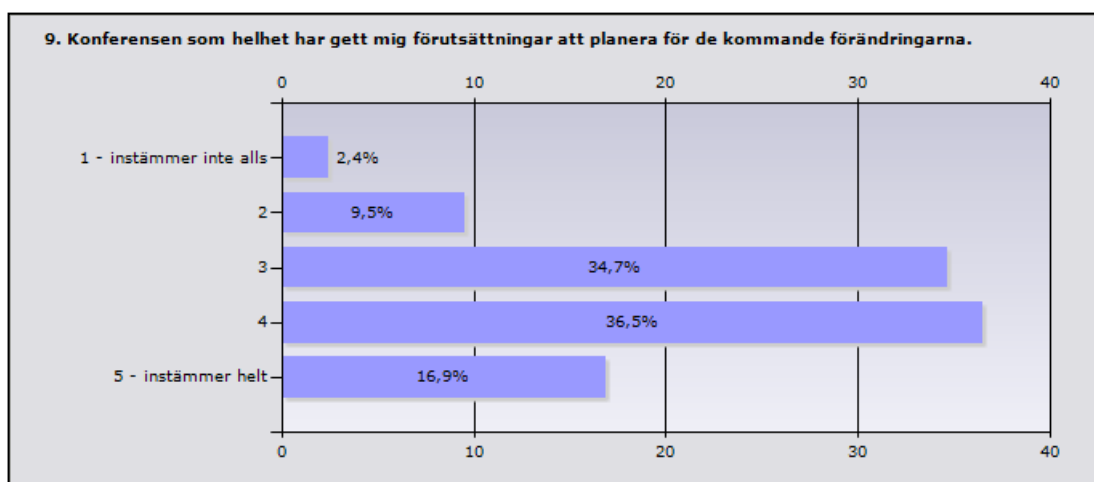
	Procent	Antal
1 - instämmer inte alls	3,4%	59
2	6,7%	117
3	21,1%	367
4	39,5%	689
5 - instämmer helt	29,3%	511
Svarande		1743

Fråga 8: Jag fick möjlighet att ställa de frågor jag ville under dagen.

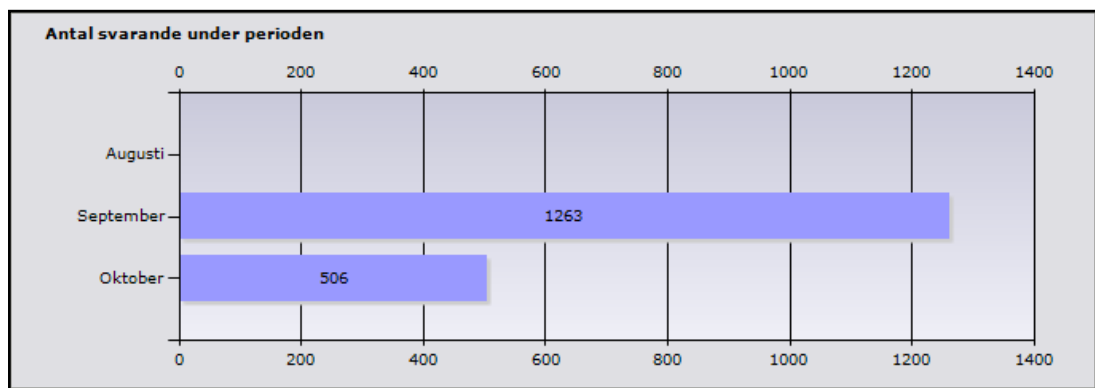
	Procent	Antal
1 - instämmer inte alls	3,6%	62
2	5,6%	97
3	16,1%	279
4	24,6%	427
5 - instämmer helt	50,2%	871
Svarande		1736

Fråga 9: Konferensen som helhet har gett mig förutsättningar att planera inför de kommande förändringarna.

	Procent	Antal
1 - instämmer inte alls	3,6%	62
2	5,6%	97
3	16,1%	279
4	24,6%	427
5 - instämmer helt	50,2%	871
Svarande		1736

Antal svarande under perioden

Grupp	Mottagare	Ej kontakt- bara	Svarande	Svarsfre- kvens
Göteborg 19 sep	614	14	366	61%
Kalmar 10 okt	238	8	144	62,6%
Karlstad 4 okt	239	5	147	62,8%
Linköping 13 sep	303	12	180	61,9%
Luleå 27 sep	108	12	59	61,5%
Malmö 20 sep	409	7	249	61,9%
STHLM 12 sep	745	17	417	57,3%
Sundsvall 3 okt	189	1	105	55,9%
Umeå 26 sep	167	5	102	63%
Totalt	3012	81	1769	60,4%